

Rishøjen

- bebyggelse fra yngre stenalder og bebyggelse og gravplads fra yngre bronzealder/ældre førromersk jernalder samt tre grave i én, måske fra yngre jernalder.

Kamilla Fiedler Terkildsen

Kulturhistorisk Rapport

Viborg Museum 2012

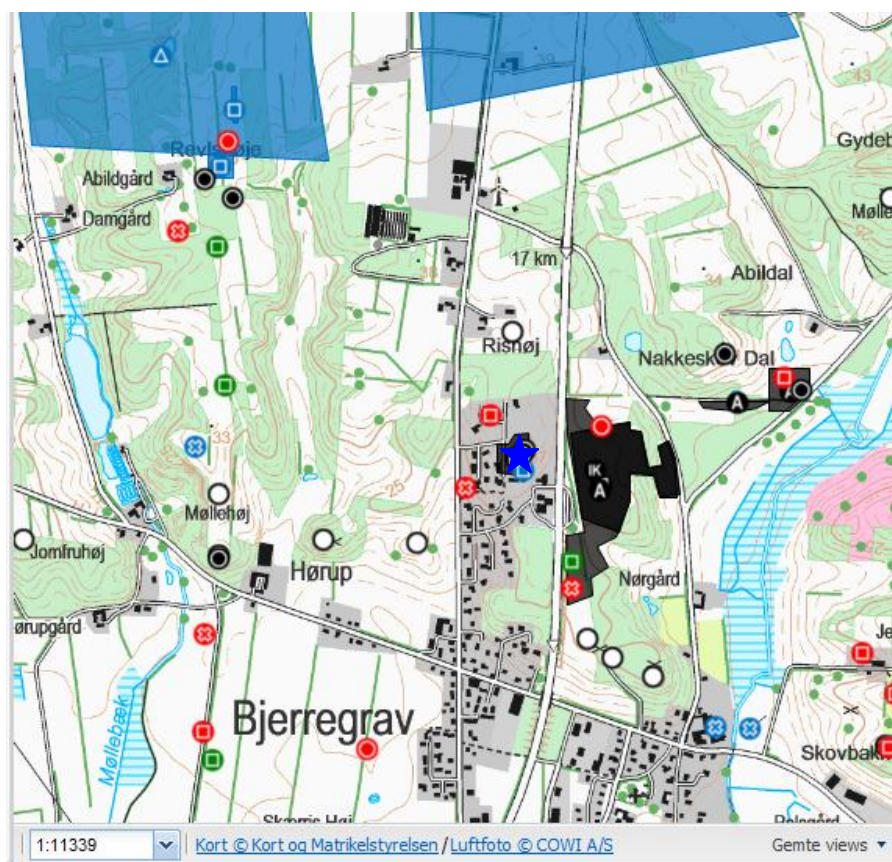
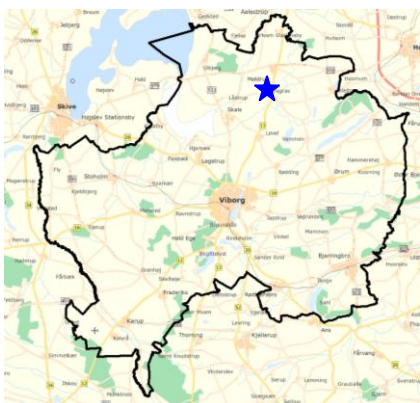
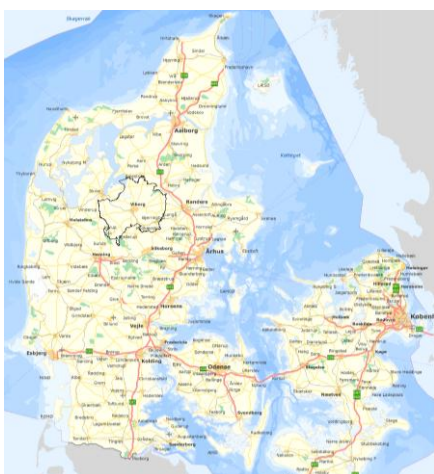
Bygherrerapport nr. 71

Bygherre: Møltrup Kommune

ISBN 978-87-92778-22-2

Indledning

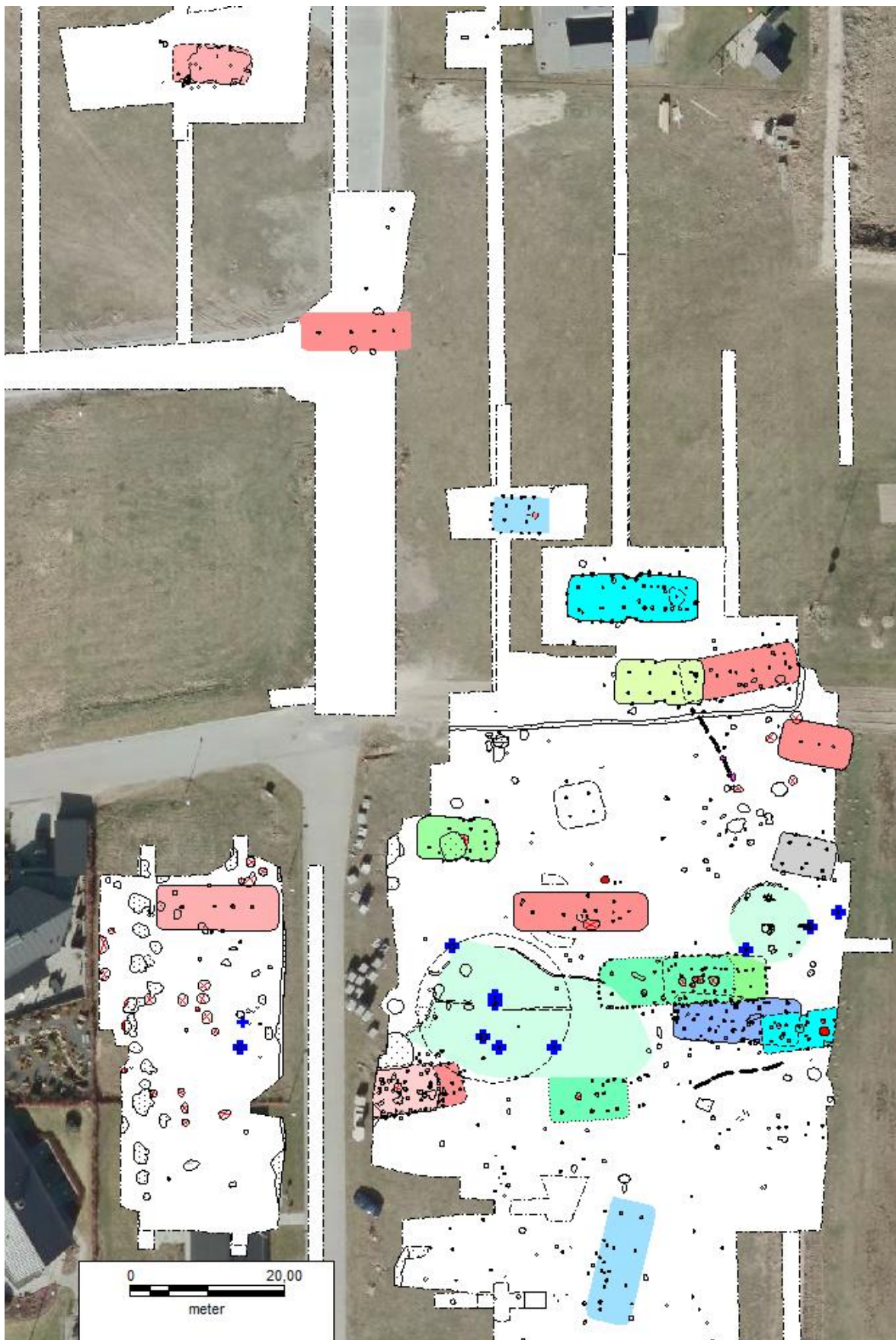
I 2005 blev det besluttet, at Bjerregrav skulle vokse mod nord, og allerede i februar 2006 blev der gennemført en forundersøgelse. Den viste, at der flere steder på arealet var væsentlige fortidsminder. Der blev lokaliseret en enkelt hustomt fra slutningen af yngre stenalder, bebyggelse fra yngre bronzealder/ældre jernalder samt en urnegrav og en til to brandgrave. Forundersøgelsen viste altså, at området havde været attraktivt i oldtiden, og også i dag er det attraktive byggegrunde. Sporene efter forhistoriens beboere måtte derfor vige for nutidens, og der blev sat en egentlig undersøgelse i gang i forsommeren 2006.

Gennemgang

Efterhånden som udgravningen skred frem, stod det klart, at der var meget mere end forventet, især kom der betydelig flere huse fra yngre stenalder end ved forundersøgelsen, bebyggelsen fra yngre bronzealder/ældre førromersk jernalder var større, gravene viste sig at være flere, og der kom endda også spor fra yngre jernalder.

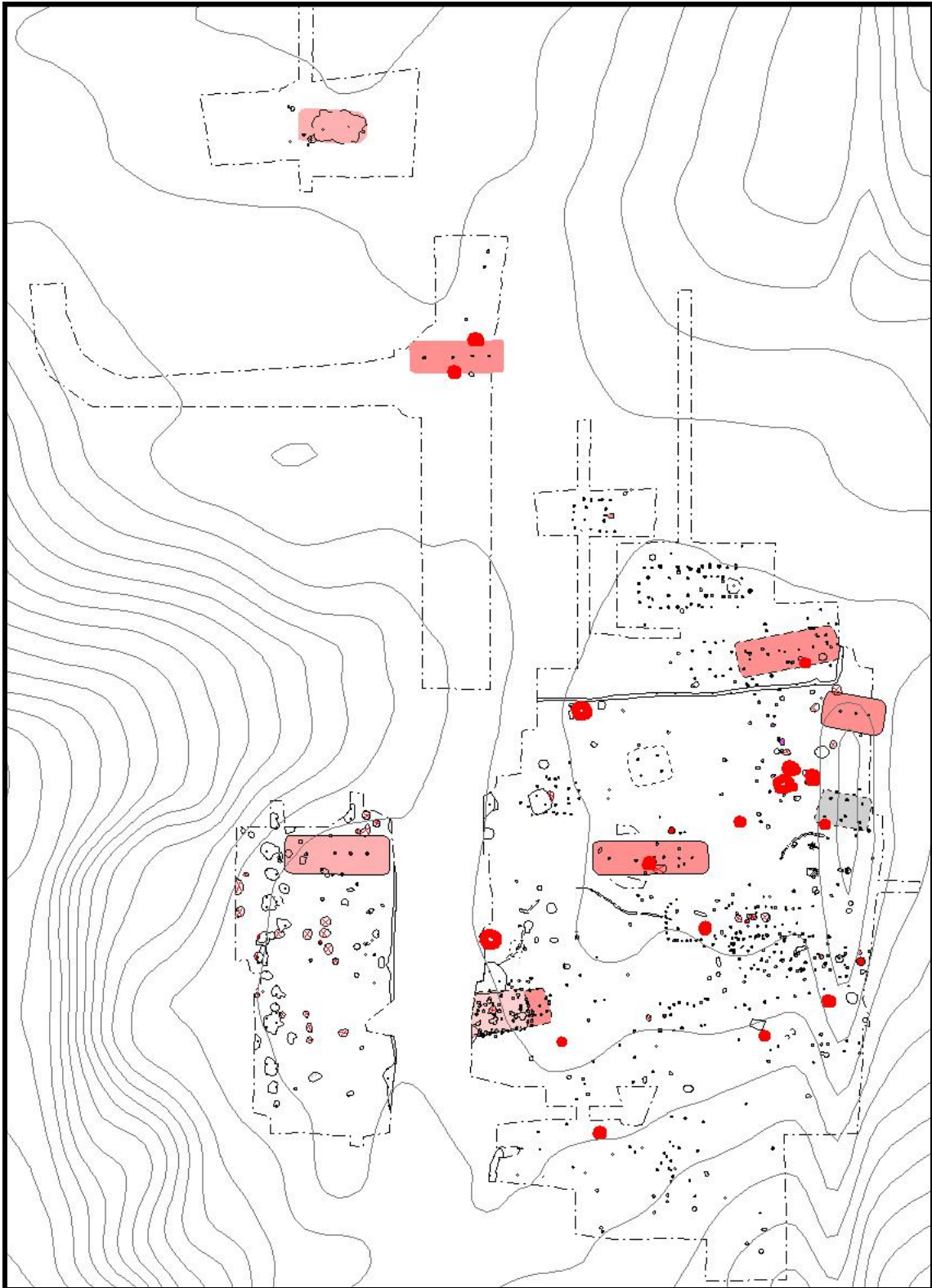

Figur 1. Oversigt over pladsen. Røde huse: yngre stenalder, blå og grønne huse: bronzealder og jernalder. Blå kryds: grave.

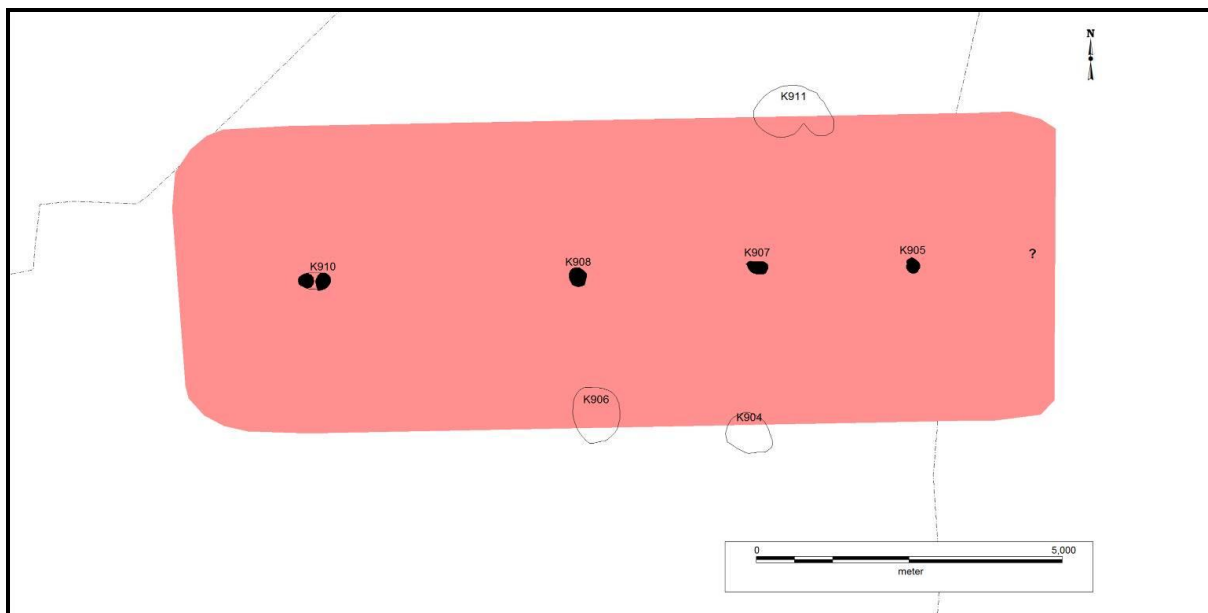
Bebyggelse fra yngre stenalder:

Bebyggelsen fra yngre stenalder viste sig at sprede sig over stort set hele det forundersøgte område. I alt kan syv huse og 16 gruber tilskrives slutningen af yngre stenalder; enten enkeltgravskultur eller senneolitikum (perioden fra 2800-1800 f. Kr.). Formentlig er der også flere af de udaterede anlæg, der kan tilskrives denne periode.

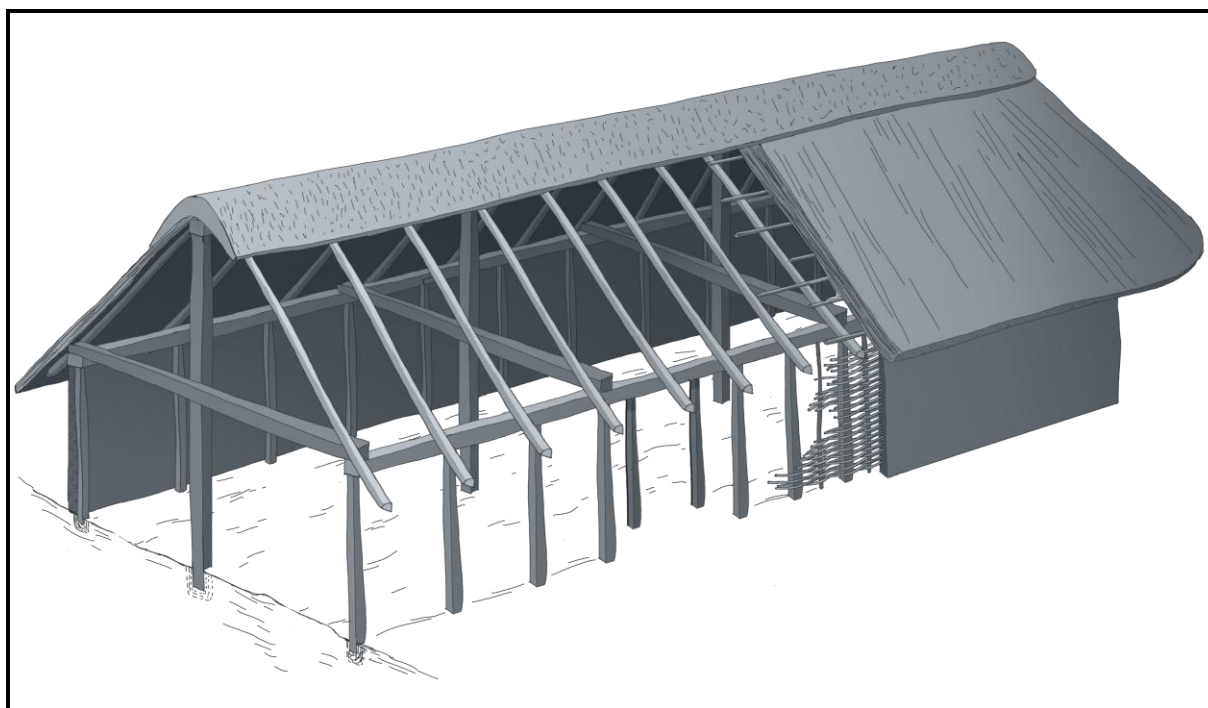

Figur 2. Oversigt med huse og gruber med fund fra yngre stenalder markeret med rødt.

Periodens huse består af såkaldte toskibede huse - det betyder, at husets tag er båret af en række tagbærende stolper i midten af huset. Vægstolperne er spinklere og er derfor ofte ikke bevaret.

Figur 3. Plan over hus fra yngre stenalder. Væggen er ikke bevaret, så længde og bredde må opfattes som et (kvalificeret) gæt.

Figur 4. Rekonstruktionstegning af et toskibet hus - bemærk taget bæres af stolperne i midten af huset. (Illustration: Jeanette Nørgaard, Viborg Museum).

Husenes størrelse på pladsen varierer. De fleste er relativt lange, men vi ved ikke, om der boede flere familier i et hus, eller om dyrene måske var opstaldede i den ene ende, lige som det var tilfældet senere i oldtiden. Der er hverken fundet spor af ildsted eller stald i husene. Det

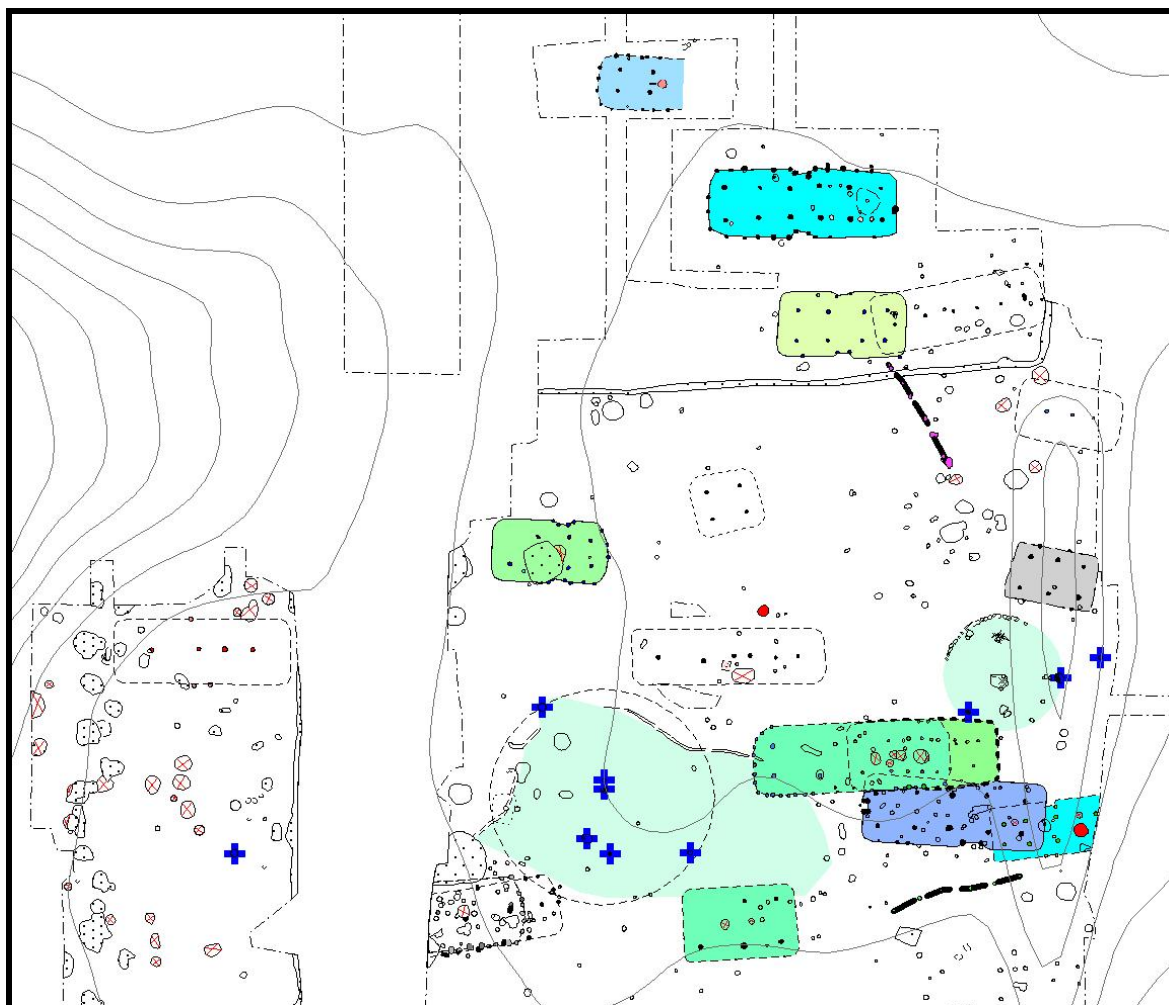

kan heller ikke afvises, at der sammen med de lange huse har ligget mindre huse, der har været en del af en gårdsenhed.

Selvom der er fundet syv huse på pladsen, hvoraf det ene har ligget der i to faser, er der formentlig kun tale om én familie, der i generationer har boet på pladsen og fornyet husene ved at bygge et nyt, når det gamle forfaldt. Hvis et hus har kunnet holde i 30 år, har pladsen således være beboet ca. 240 år, mens der har været mennesker på stedet i 400 år af stenalderen, hvis huset har kunnet holde i 50 år. Desuden er det sandsynligt, at der har været huse, som ikke er fundet ved prøvegravningen, ligesom der kan gemme sig huse, vi ikke har erkendt, inden for det undersøgte område.

Bebyggelsen fra yngre bronzealder og ældre førromersk jernalder.

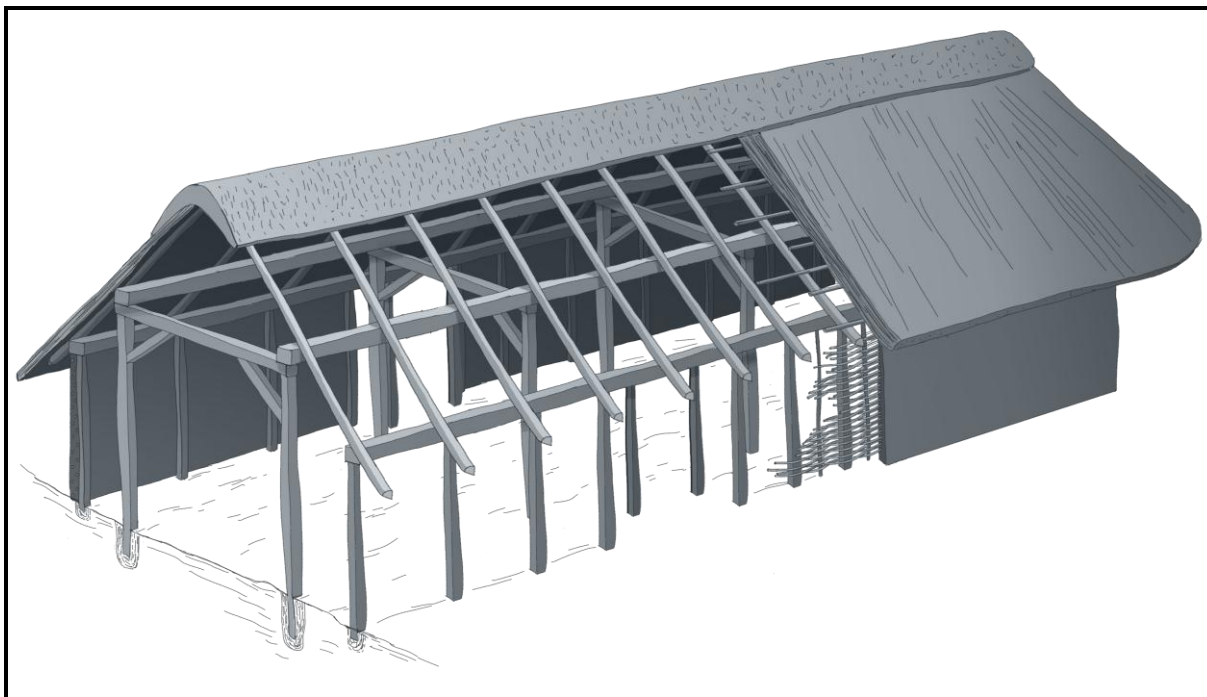
På overgangen mellem bronzealder og jernalder (800-400 f. Kr) er pladsen igen beboet. Ni huse synes at kunne tilskrives denne periode, hertil kommer et par hegn samt gravpladserne, som omtales senere. Bebyggelsen kan meget nemt have strakt sig længere mod øst uden for undersøgelsesområdet.

Figur 5. Oversigt over pladsens huse fra yngre bronzealder/ældre førromersk jernalder. Desuden er gravpladserne markeret med grønt. Anlæg markeret med rødt er ildsteder, anlæg med rødt kryds er ild-/kogegruber(jordovne).

Husene i denne periode er treskibede, hvilket vil sige, at taget nu bæres af to rækker tagbærende stolper, der står inde i huset, vægkonstruktionen er stadig relativt spinkel. Denne bygge-

form kendes med sikkerhed fra begyndelsen af bronzealderen, men kan måske føres helt tilbage til senneolitikum, og dermed er der også nogle af de mindre huse på pladsen, som det er svært at tilskrive en bestemt periode (se Bygherrerapport nr. 59 om Liseborg Høje II). Husene har været brugt til beboelse i den ene ende, mens gårdens vigtigste dyr kom på stald i den anden ende.

Figur 6. Rekonstruktionstegning af treskibet hus. Bemærk hvordan taget bæres af to rækker af tagbærende stolper (Illustration: Jeanette Nørgaard, Viborg Museum).

Husenes størrelse er meget forskellig, og formentlig har flere af gårdsenhederne bestået af flere huse – et lille og et stort – ligesom det ses på samtidige pladser andre steder i museets område (se f.eks. Bygherrerapport 54 om Duehøj Syd). Det fremstår dog ikke så sikkert her, fordi husene ligger så tæt, at det er svært at afgøre, hvilke huse der evt. hører sammen.

Husene på pladsen er svære at datere mere præcist end til slutningen af bronzealderen eller begyndelsen af jernalderen, fordi hustyper og lerkarskår fra disse perioder ligner hinanden meget. Nogle af husene har en eller flere såkaldte ild/koge gruber i den ene ende af huset. Det er en grube, hvor man har lavet bål, og som er brugt til madlavning – som en jordovn. Denne anlægstype tilskrives som regel bronzealderen, mens huse med ildsted (som desværre ikke så ofte er bevaret) hører til i jernalderen. Et enkelt hus synes at ligge på overgangen mellem bronzealder og jernalder, idet der i husets østende først er anlagt en ild-/koge grube af klassisk bronzealder karakter, denne er imidlertid siden blevet fyldt op, og herover er der lagt et fint stenforet ildsted med lerkappe på klassisk jernalder manér.

Figur 7. Ildsted fra hus VIII i profil.

Alle husene ikke ligget der samtidigt, det ses tydeligt, da flere af husene overlapper hinanden. Gårdene i denne periode ligger ofte enkeltvis eller højst tre sammen. Der kan godt ligge flere huse mod vest, således at bebyggelsen har været større.

Umiddelbart ser det ud til, at mindst fem huse er store nok til, at de har været hovedhuse. Har de ligget der enkeltvis og har husene holdt i 30 til 50 år, kan bebyggelsen strække sig over 150-250 år, men har flere ligget samtidig, ja så er perioden kortere.

Bebyggelser fra perioden er meget almindelige og undersøgt mange steder i museets ansvarsområde. Pladsen her er dog ganske særlig på grund af de undersøgte grave. Gravene har samme rammedatering som bebyggelsen (yngre bronzealder og tidlig førromersk jernalder), og må således formodes at være samtidige med i hvert fald dele af bebyggelsen.

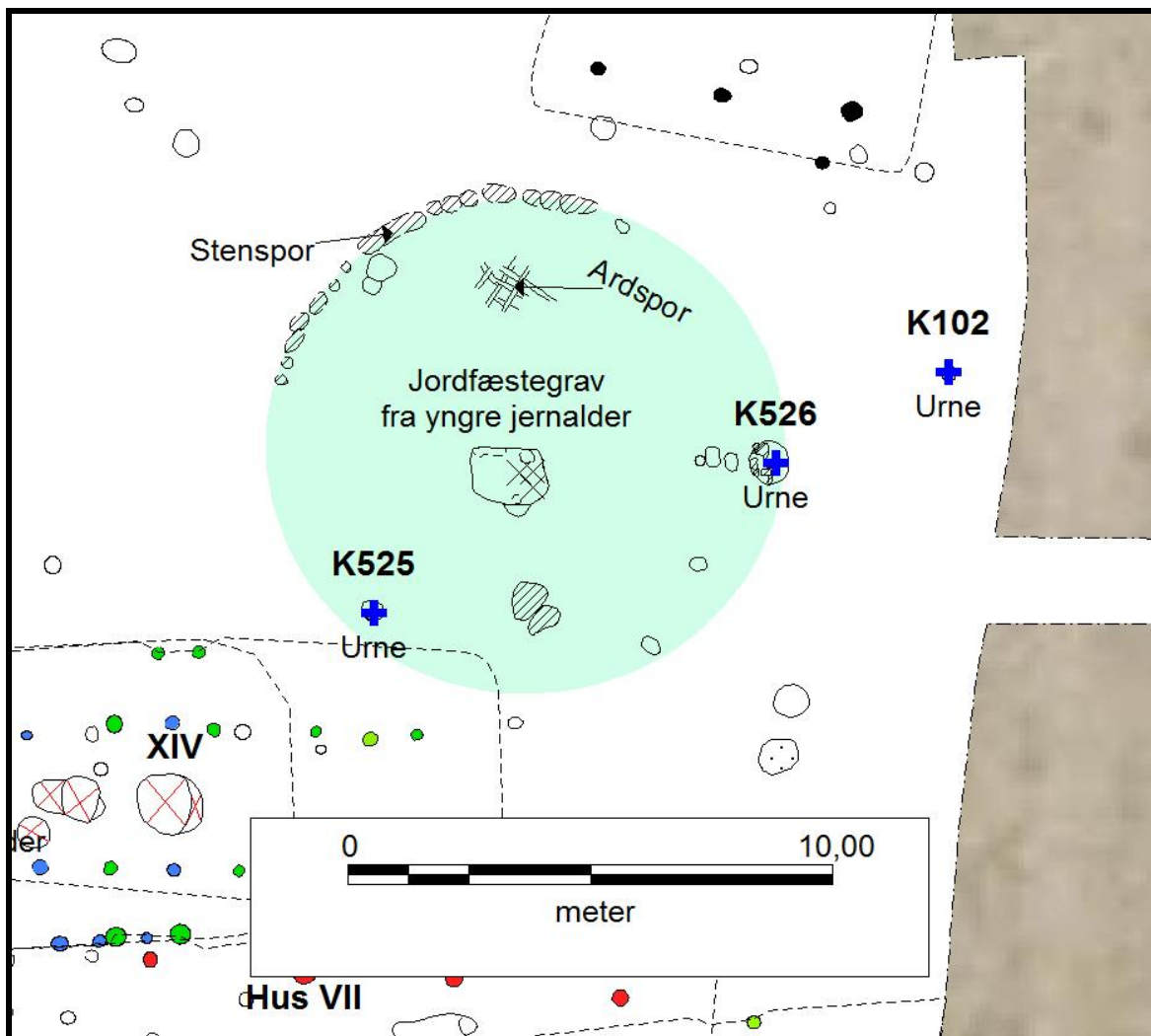
Grave fra den tidlige jernalder er relativt sjældne. De, der kendes, er typisk fra yngre bronzealder og nedsat i ældre gravhøje.

Gravene her ser ud til at koncentrere sig i to områder.

Gravene på den østligste gravplads ligger i forbindelse med en stencirkel. Der er således fundet to grave i kanten af stencirklen og en udenfor. Det kan ikke afvises, at der har været flere mod øst uden for det undersøgte område.

Desuden er der anlagt tre grave efter hinanden centralt i stencirklen, men de er alle væsentligt yngre (se side 18).

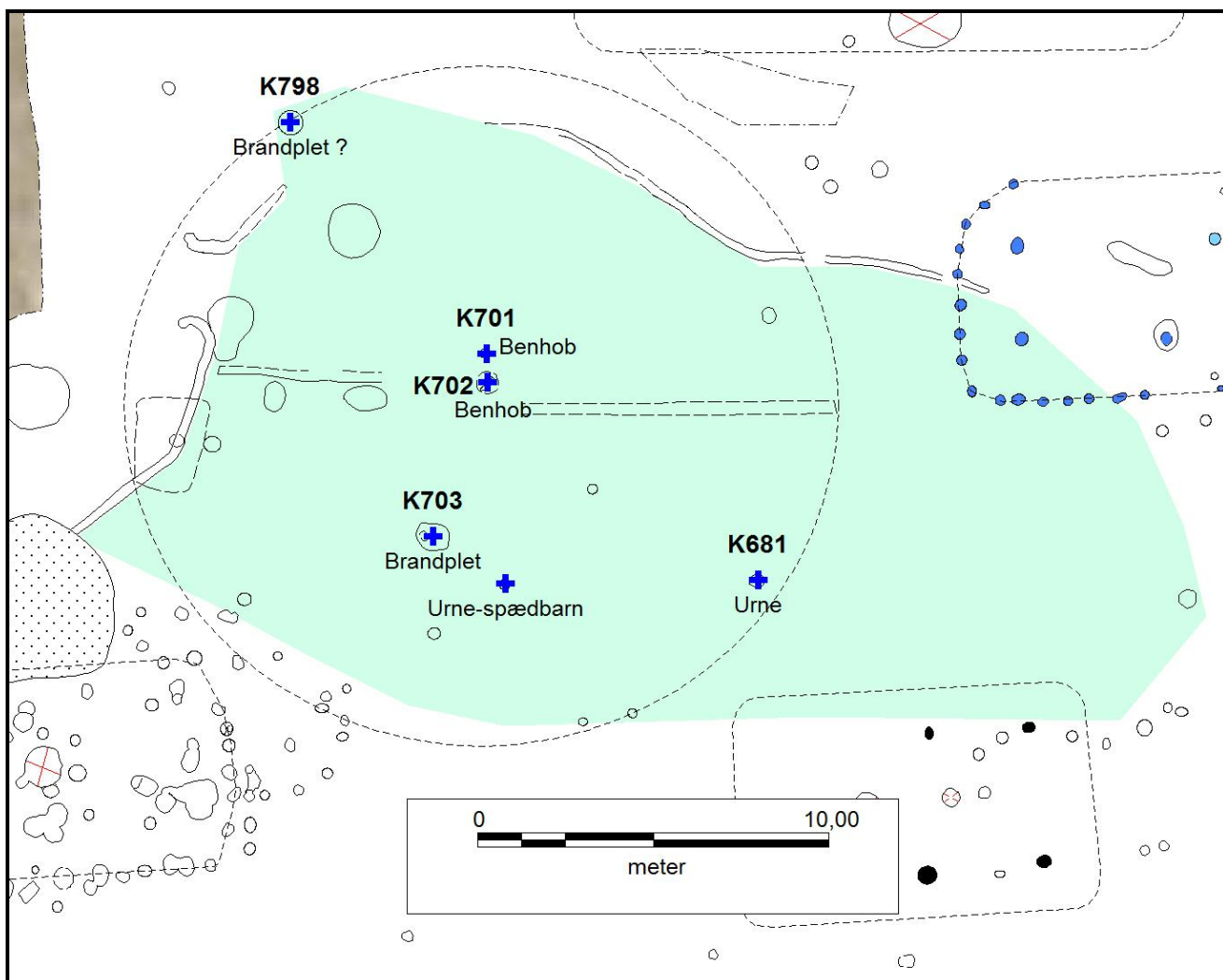

Figur 8. Den østligste gravplads.

Den vestligste gravplads er langt mere diffus og spredt over et større areal. Der er ikke på samme måde spor af en stencirkel, men den kan have været der. Alternativt kan gravpladsen have været afgrænset af grøfter, som der er fundet spor af i området.

Seks grave kan tilskrives den vestligste gravplads og en syvende er fundet yderligere 15-20 meter mod vest.

Selvom gravpladserne ligger midt i bebyggelsen, er der kun få bebyggelsesspor mellem gravene. Det er således nærliggende at tro, at gravpladserne har været kendt i hele bebyggelsens brugstid (også selvom de måske ikke har været i brug hele perioden), og at man har respekteret gravfreden.

Figur 9. Udbredelsen af den vestligste gravplads.

Gravene fra perioden er alle brandgrave, og de fleste på pladsen her er urnegrave. Nogle af urnerne er store, andre er små. Mindst to af urnerne har været omsat af en stenpakning, mens andre er sat mere "ubeskyttet" ned. Nogle er bevaret i deres helhed, mens der for andre kun er få cm bevaret. Enkelte af gravene er behobgrave - altså grave uden urne. Her kan der have været en beholder af organisk materiale, som ikke er bevaret.

Netop fordi der er så stor forskel på bevaringsgraden, kan det heller ikke udelukkes, at nogle grave er gået tabt - særligt omkring den vestligste gravplads.

Store flotte urner:

Figur 10. Urne i K102

Figur 11. Urne i K526

Mindre urner, af urnen til højre er kun den nederste del bevaret.

Figur 12. Urne K639

Figur 13. Urne K681

Figur 14. Bennål fra K681

Der er kun fundet ganske få gravgaver i urnerne, og det er helt almindeligt for perioden. Oftest er det kun dragtudstyret, der er kommet med på ligbålet, og ikke alt har overlevet ilden. Det gælder f.eks. smykker af rav og ben.

Der er da også kun fundet en bennål og en spids til en bronzesyl i de i alt 10 undersøgte grave.

Figur 15. Bronzesyl.

Gravpladser fra yngre bronzealder og førromersk jernalder

Mens bebyggelse fra perioden er velkendt, er gravene sjældne - særligt de der kan dateres til begyndelsen af jernalderen. Periodens grave er altid brandgrave og ofte med ganske få eller ingen gravgaver, så som sådan er Rishøjens grave typiske. Det betyder, at de nemt forsvinder uden at efterlade sig spor, når marken pløjes, eller et anlægsarbejde med store maskiner kører hen over dem.

På Rishøjen var der ikke pløjet særligt dybt. Havde ploven taget bare få cm mere, havde sporerne fra stencirklen været væk, og flere af gravene havde også været forsvundet.

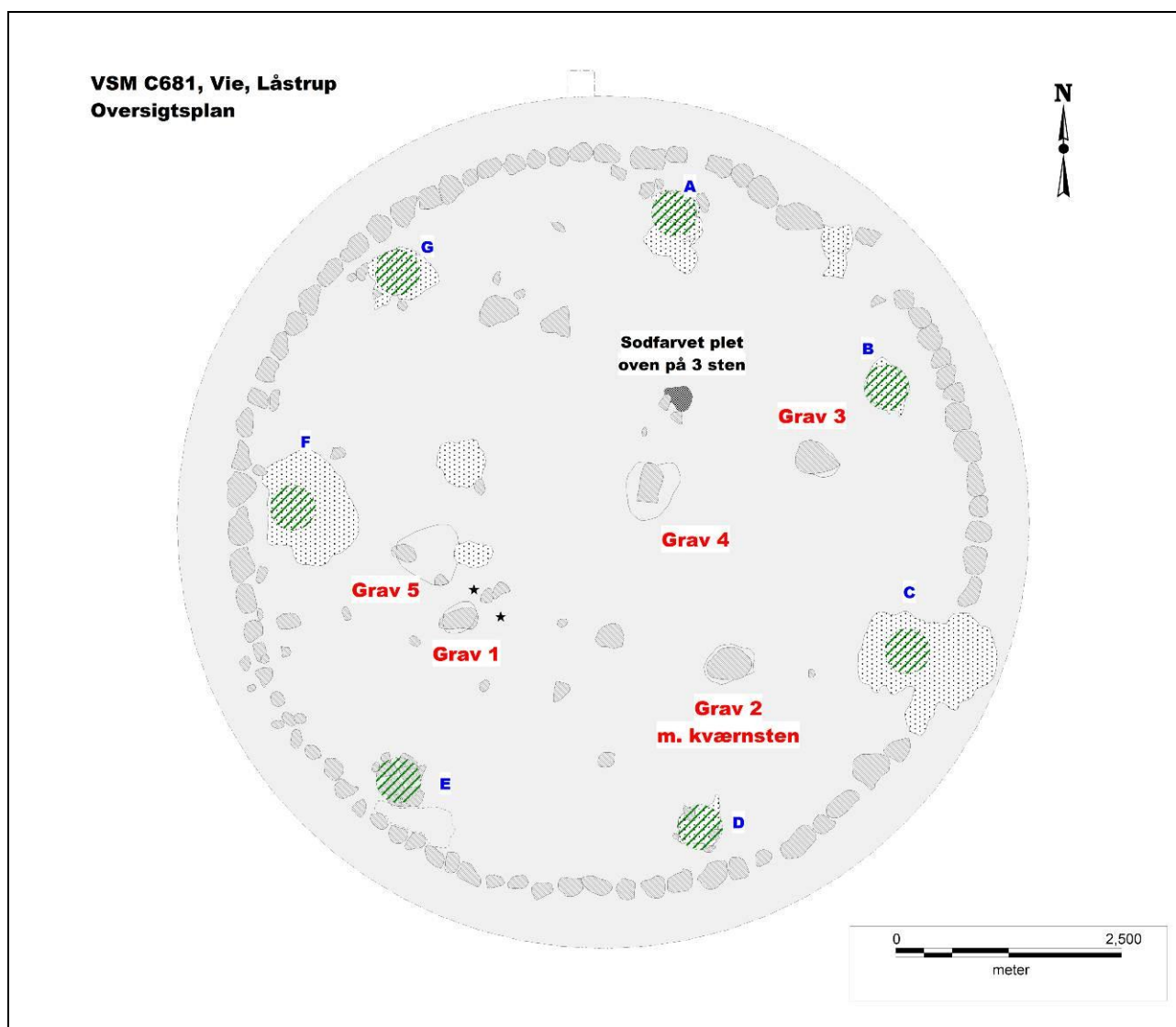
Gravene fra yngre bronzealder findes oftest i de ældre bronzealderhøje, de har været bedre beskyttet end under flad mark.

Rishøjen ligger kun ca. 1 km fra Hvolris, hvor der er undersøgt lignende stencirkler med brandgrave fra perioden.

Figur 16. Den store stencirkel på Hvolris, som den ser ud i dag.

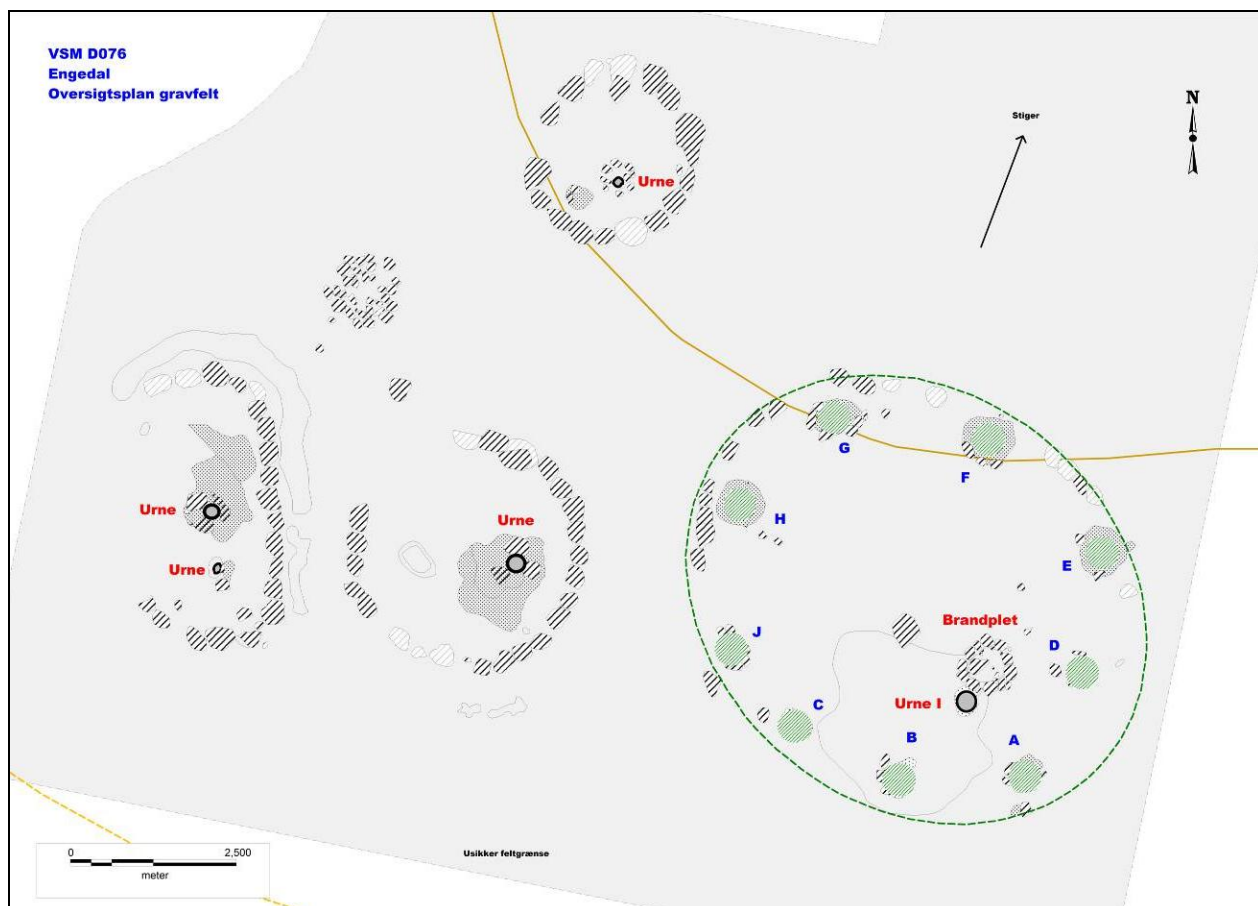
Ser man på gamle beretninger dukker der pludselig oplysninger om andre gravpladser op. Nogle stencirkler er tolket som randstenskæder fra fjernede høje, men der har ikke altid været høj. Ved Vie nær Låstrup ca. 7 km vest for Rishøjen (FF 130908-75) er der således fundet en stencirkel med spor af syv større sten inden for stencirklen og mindst fem brandgrave, formentlig fra yngre bronzealder eller tidlig ældre jernalder.

Figur 17. Stencirklen ved Vie, Nordvest for Låstrup.

Ligeledes er der ved Engedal sydvest for Daugbjerg (130101-136) fundet flere stencirkler med grave fra perioden omkring skiftet fra bronze- til jernalder.

Også her sås spor efter store sten indenfor cirklen. Ved Rishøjen lå en større sten indenfor stencirklen, men ved udgravningen blev den opfattet som en natursten. Med de to viste planer in mente, må man jo overveje, om det var korrekt. Et par mørkere pletter indenfor stencirklen kan måske også være spor efter større sten.

Figur 18. Stencirkler fra Engedal.

Ved Foulum 12 km mod sydøst er der undersøgt en gravplads med omkring 70 grave under flad mark, men i tilknytning til en ældre gravhøj. Også her er dateringen usikker, men gravene skal formentlig dateres til yngre bronzealder eller tidlig jernalder. Denne er den største udgravede plads fra perioden indenfor museets ansvarsområde.

Enkelte grave eller nogle få stykker sammen findes herudover af og til ved tilfældigheder. Det må således formodes, at der har været langt flere gravpladser, som den her undersøgte. Måske har hver familie haft sin egen gravplads, som er blevet brugt i en eller flere generationer. Nogle var måske markeret i terrænet med en stencirkel eller på andre måder.

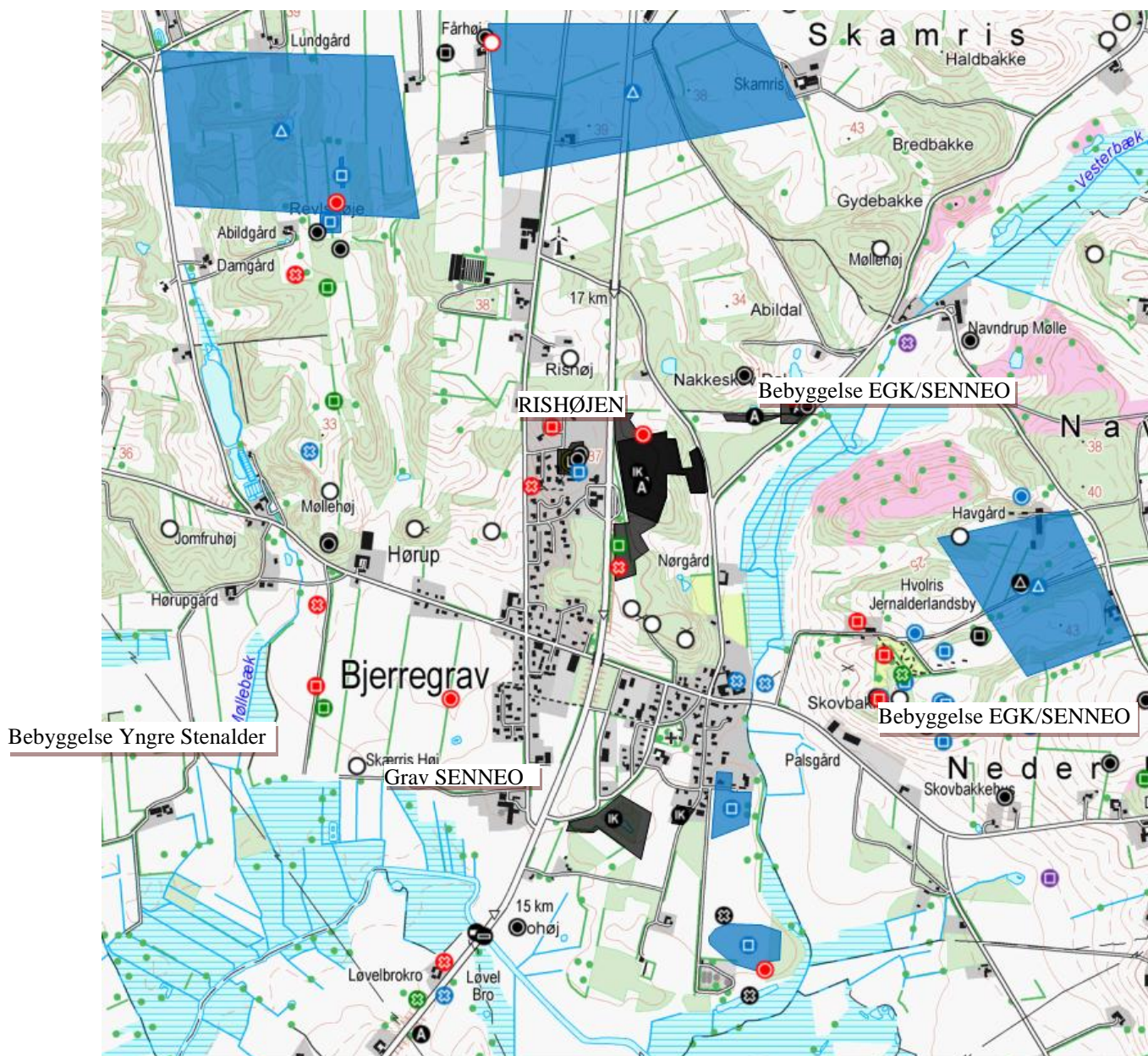

Rishøjen i et lokalt perspektiv.

Rishøjen ligger på et slags næs mellem Vesterbæk mod øst og Møllebæk mod vest, som begge løber ud i Skals Å godt 1 km mod syd.

Der har således været relativt kort til engområderne med muligheder for græsning og høslet, samt til åer og bække, der har budt på fuglevildt og fisk. Der har sikkert også dengang været skove med vildt, og på det tørre område, hvor bebyggelsen ligger, har det været ideelt til at dyrke korn.

Ser man på fundene i nærområdet, er det da også tydeligt, at det har været tæt bebygget i både stenalder, bronzealder og jernalder.

Figur 19. Arkæologiske lokaliteter i området omkring Rishøjen. De, der er mærket med rødt, er fra stenalderen, og de vigtigste af dem er fremhævet. (EGK=Enkeltgravskultur (2400-2800 f. Kr./SENNEO 2800-1800 f. Kr). Grønt er bronzealder, lokaliteter fra jernalder er blå.

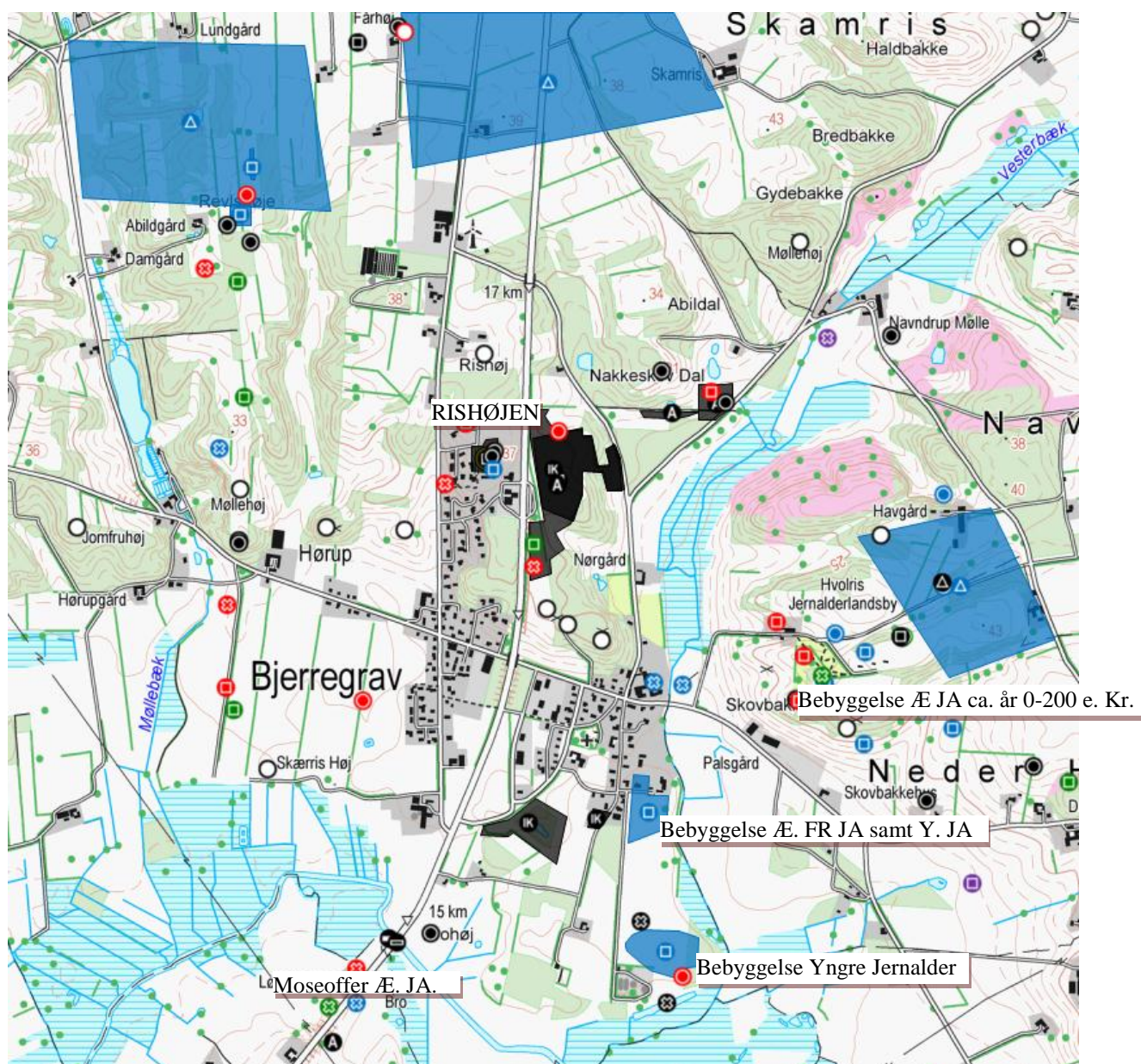
Således er der undersøgt en større senneolitisk bebyggelse (Abildal-Bygherrerapport 65) kun ca. 800 m øst for Rishøjen ganske tæt på Vesterbæk.

Ligeledes er der ved Hvolris ca. 1 km mod sydøst fundet bebyggelse fra enkeltgravskultur eller senneolitikum ganske som ved Rishøjen.

Begge de to nævnte pladser ligger tættere ved engområderne, så det er muligt, at de to pladser har fokuseret mere på kvægavl end Rishøjen, som måske har fokuseret mere på korndyrkning.

Området omkring Bjerregrav var også beboet i ældre bronzealder, men først engang i løbet af yngre bronzealder dukker der igen spor efter mennesker op på Rishøjen. Også fra denne periode er der fund bla. ved Hvolris. Selve Hvolrisbebyggelsen er dog lidt senere end Rishøjen – måske var det efterkommerne der flyttede herover.

Desuden ses flere marksystemer (blå områder på kortet) fra ældre jernalder.

Figur 20. Arkæologiske lokaliteter i området omkring Rishøjen. De der er mærket med blå er fra jernalderen, og de vigtigste af dem er fremhævet. Markeret med grønt er fund fra bronzealder, lokaliteter fra stenalder er røde.

Rishøjens gravplads i regionalt/nationalt perspektiv.

Når man læser, at dateringen af såvel gravplads som bebyggelser: yngre bronzealder/tidlig førromersk jernalder, kan det måske undre, at vi som arkæologer ikke kan se, om det er bronzealder eller jernalder. Navngivningen af tidsperioderne tyder jo på, at der er tale om et stort skift. Dette er imidlertid ikke tilfældet. Bronzealder bevæger sig nærmest langsomt over i jernalder. Jernet kommer langsomt til – de første smågenstande ses allerede i bronzealderen, og jernet har i starten sikkert været mere værdifuldt end bronze. Bebyggelse og gravskik fortsætter uden større ændringer. Lerkarrene ændrer kun langsomt form, og for at gøre det hele værre, er de ellers så brugte Kulstof14-dateringer ikke pålidelige i netop den periode. Først omkring hundrede år inde i jernalderen ændrer skikkene sig; f.eks. rykker bebyggelsen sammen, og der opstår egentlige landsbyer.

Datering af gravene foretages ofte ud fra lerkarrenes udformning og særligt ud fra randen på lerkarrene. Da toppen af urnerne, dvs. randen ofte er bortpløjet, og kartyperne ligner hinanden i de to perioder, bliver dateringen meget besværlig. Gravgaverne er få og består oftest af nåle i forskellige udformninger. Nogle typer er typiske inden for en snæver periode, mens andre er sjældne og ikke kan dateres nærmere. Her har man så dateret ud fra tommelfingerreglen, at bronzenåle hører til bronzealder, og jernnåle til jernalder, men som nævnt holder denne dateringsmetode langt fra.

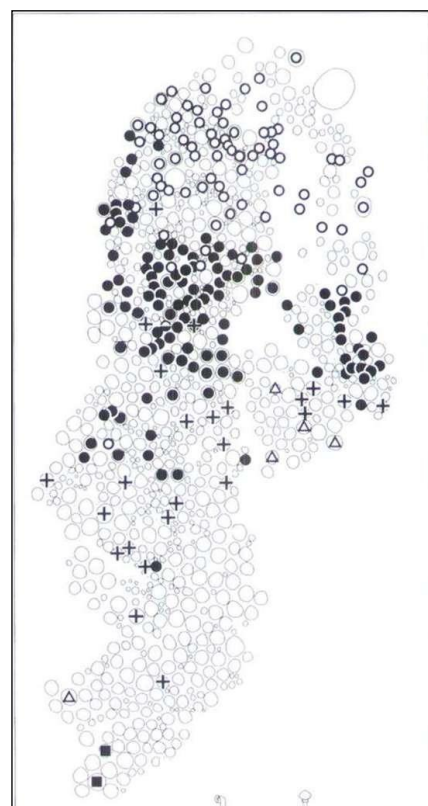
Er der ingen gravgaver, bliver det endnu sværere, og her har tommelfingerreglen været, at grave og gravpladser under flad mark er fra jernalderen, og urner i høje er fra bronzealderen. Men også denne hypotese falder til jorden, når man ser på såvel nye som gamle fund.

Derfor må vi ofte holde os til at datere gravene ganske bredt.

Ser man på grave i lidt større perspektiv gør det sig gældende, at gravpladser fra perioden generelt er sjældne. Det skyldes som nævnt, dels at de nemt forvinder, dels at der er få gravgaver. Bebyggelsen derimod er almindelig kendt i stort set hele Jylland.

Dog må det her nævnes, at Sønderjylland skiller sig ud. Der er her under flere store gravpladser. Den største Årupgård indeholder omkring 1500 grave, som dog må dateres fra begyndelsen af jernalderen og et godt stykke op (ca. 500-100 f.Kr.). I det sønderjyske glimrer bebyggelsen derimod ved sit fravær. Årupgård og de andre gravpladser synes inspireret fra det tyske område, hvor der kendes flere store gravpladser. Ligeledes viser kontinuiteten af gravpladserne, at det der gør sig gældende er, at man måske i Sønderjylland er lidt hurtigere til for alvor at rykke sammen i landsbyfællesskaber – noget der først ser ud til at ske i det midtjyske omkring 100 år senere.

Figur 21. Oversigtsplan over Årupgård

Rishøjen 1000 år senere.

Historien om bebyggelsen og gravpladsen ved Rishøjen slutter ikke omkring 400. f. Kr. Ca. 1000 år senere (måske kun 800, måske 1200) er der igen foretaget begravelser på pladsen. Midt i stencirklen er gravlagt tre personer oven i hinanden.

Øverst lå en omtrent øst-vest orienteret brandgrav, herunder var to jordfæste grave – en orienteret øst-vest, en orienteret nord-syd.

Figur 22. Grav 1 og grav 2. Det ses tydeligt, hvordan de ligger på tværs af hinanden.

Jordfæstegrave (dvs. den døde er begravet ikke brændt) går af brug i yngre bronzealder og bruges først igen ca. 100 år før Kristi fødsel, så gravene kan ikke være samtidige med stencirklen.

Den øverste brandgrav virkede lidt uordentlig med brændte knogler og lidt bronzestumper spredt i fylden.

Figur 23. Grav 3.

Figur 24. Fra Grav 3.

Grav 2 er den dybeste og har således skåret sig ned igennem den ældste grav. Der var i grav 2 ingen gravgaver, men et tydeligt aftryk af den døde.

Figur 25. Grav 2 med aftryk af den døde.

I den ældste grav (grav 1) var der kun bevaret lidt tandemalje fra den døde, men til gengæld blev der fundet to bronzeringe, der er tolket som mulige øreringe, i det de lå nær tandemaljen.

Ringene er det eneste, der kan hjælpe os til at datere gravene, men der kendes ingen tilsvarende, så de hjælper kun lidt.

Figur 26. De to ørenringe fundet i grav 1.

Da de er af bronze, synes det at udelukke, at graven er fra stenalderen, og stencirklen er randstenskæden fra en enkeltgravshøj. I ældre bronzealder begravnes de døde normalt på ryggen og ikke som her på siden med benene trukket op under sig. I yngre bronzealder og begyndelsen af jernalderen bliver ALLE døde brændt, så graven må være yngre end det. Umiddelbart gættes på en datering til yngre jernalder – måske mest sandsynlig 200-600 e.Kr. Det er kun et bud – forhåbentlig kommer der en dag et fund, der kan belyse det nærmere.

Tak til Møldrup Kommune for det gode samarbejde i forbindelse med udgravningen.

Relevant litteratur

Bertelsen m.fl. 1996: Bronzealderens bopladser i Viborg Amt

Ethelberg, Per; Nis Hardt, Bjørn Poulsen & Anne Birgitte Sørensen 2003: Det sønderjyske landbrugs historie: jernalder, vikingetid og middelalder. Haderslev.

Jensen, Jørgen 2002: Danmarks Oldtid – Bronzealder 2000-500.

Jensen, Jørgen 2003: Danmarks Oldtid – Jernalder 500 f. kr. – 400 e.Kr. København

Nielsen, Mikael Holdgaard m. fl. 2011: Den ældre jernalder på Fyn - det levede liv 500 f.Kr.-150 e.Kr. Odense.

Diverse oplysninger:

Viborg Museums j. nr.: VSM 09048

Lokalitet: Rishøjen

Sogn, herred og amt: Vester Bjerregrav sogn, Rinds herred, Viborg amt

Fund og Fortidsminder: 130914-59,60, 90, 9, 92

Kulturarvsstyrelsens j. nr.: KUAS j.nr.: 2003-2122-1158/ 2008-7.24.02/VSM-0041

Bygherre: Møldrup Kommune

Areal: Ca. 8000 m² blev afrømmet.

Rendegravemaskine fra: Birger Larsen med Emil i maskinen

Deltagere i udgravningen: Kamilla Fiedler Terkildsen (Mag. art. daglig leder, beretningsansvarlig)

Martin Mikkelsen (PhD, sagsansvarlig)

Sunniva Eilberg Halvorsen (Bachelor, Norge)

Anne Drageset (Bachelor, Norge),

Esben Schlosser Mauritsen (Bachelor)

Mogens Krüger Sørensen (Arbejdsmand)

Kort fra Kort og Matrikelstyrelsen samt Kulturstyrelsen (Fund og Fortidsminder).

Dokumentationsmaterialet bestående af beretning, tegninger, fund, fotos m.v. opbevares på Viborg Museum, Hjultorvet 4, 8800 Viborg.

Undersøgelsen er betalt af bygherren, Kulturstyrelsen og Viborg Museum

Om bygherrerapporter

Når der er foretaget en arkæologisk udgravning, der er helt eller delvist finansieret af en privat eller offentlig bygherre, skal der udarbejdes en særskilt rapport til bygherren. Bygherrerapporten skal være almindeligt tilgængelig, præsentere udgravningens resultater og sætte dem i sammenhæng med det omgivende landskabs kulturhistorie.¹

Viborg Museum har besluttet at udgive museets bygherrerapporter i en fortløbende serie. Ældre numre kan købes for 20 kr. (medmindre andet er anført) ved henvendelse til museet.

Liste over Viborg Museums bygherrerapporter

1. Båndruplund – en boplads fra bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen. 2004.
2. Nordentofte, Skals – en boplads fra sen yngre stenalder, bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004.
3. Brokbakken – en samlingsplads fra bronzealder og en gravplads fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004.
4. Lynderup SV – et aktivitetsområde fra sen yngre stenalder og bronzealder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2006.
5. Teglværksvej – en boplads fra ældre bronzealder. Martin Mikkelsen. 2005.
6. Klejtrup Syd – en boplads fra sen yngre stenalder / tidlig ældre bronzealder. Marianne Høyem Andreasen. 2005.
7. Krogen, Aidt. gravplads fra romersk jernalder hus fra yngre jernalder, kirke fra tidlig middelalder, bebyggelse fra højmiddelalderen, Agersystemer fra middelalderen. Astrid Skou Hansen og Njal J. Geertz
8. Højvangen, Ørum. Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen. Under udarbejdelse.
9. Stenshede – en gravhøj og andre fund fra yngre stenalder. Sanne Boddum og Martin Mikkelsen. 2006
10. Ørum Sportsplads – et aktivitetsområde fra ældre jernalder. Mikael H. Nielsen. 2005
11. Sundstrup Øst – en boplads fra yngre stenalder. Mikkel Kiildsen. 2006.
12. Ettrupvej, Fjelsø – to aktivitetsområder fra bronzealder eller jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen. 2006.
13. Løvel Syd - bebyggelsesspor fra yngre bronzealder og ældre germansk jernalder. Malene R. Beck & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2006.
14. Skaldehøj og Arildsvej - to bopladser fra førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. Under udarbejdelse.
15. Liseborg- et forsvarsværk fra tidlig førromersk jernalder. Dorthe Kaldal Mikkelsen 2009.
16. Lindum syd – langhus fra middelalderen. Jesper Hjermind. 2006.
17. Søhuset, Viborg - på kanten af middelalderbyen. Marianne Greve Iversen. 2006.
18. Formyre SØ - hustomt og grave fra sen ældre bronzealder - fladmarksgravpladser fra tidlig jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.
19. Tindbækvej 25 - Gravhøj fra enkeltgravskultur. Martin Mikkelsen og Mikkel Kiildsen. 2007.
20. Langmosegård - en boplads fra yngre bronzealder. Martin Mikkelsen. 2007.
21. Løgstrup SØ - en boplads fra yngre jernalder - aktivitetsspor fra yngre bronzealder. Sanne Boddum, Mikkel Kiildsen & Mikael H. Nielsen. 2007.
22. Viborg Vestermark - Bopladser fra bronzealderen. og Martin Mikkelsen. Under udarbejdelse.
23. Ridder Munks Vej - En gravplads m.m. fra stenalder, bronzealder og jernalder. Sanne Boddum og Martin Mikkelsen. 2007
24. Rødding SV - bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. 2009.
25. Randrup Mølle – et langhus med forsænket østende fra yngre stenalder. Sidsel Wåhlin og Martin Mikkelsen. 2008.
26. Spangsdal II og Gl. Asmild. Gårdsanlæg fra Middelalder og nyere tid. Mette Klingenberg og Lars Ager-snap Larsen. 2010.
27. Bjerring Hede - bopladser og gravplads fra ældre jernalder . Asger V. Amundsen, Tobias Danborg Tor-fing og Martin Mikkelsen 2012.
28. Liseborg Høje - boplads fra yngre bronzealder - begravelse i vognfading fra vikingetid. Elin Vanting & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
29. Stenshede Syd - Gravhøj fra enkeltgravskultur - bopladser fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Claus Sørensen og Martin Mikkelsen. 2009.
30. Hjortdalgård - en boplads fra ældre jernalder. Claus Frederik Sørensen og Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009
31. Sønner Mose - en bebyggelse fra ældre bronzealder. Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.

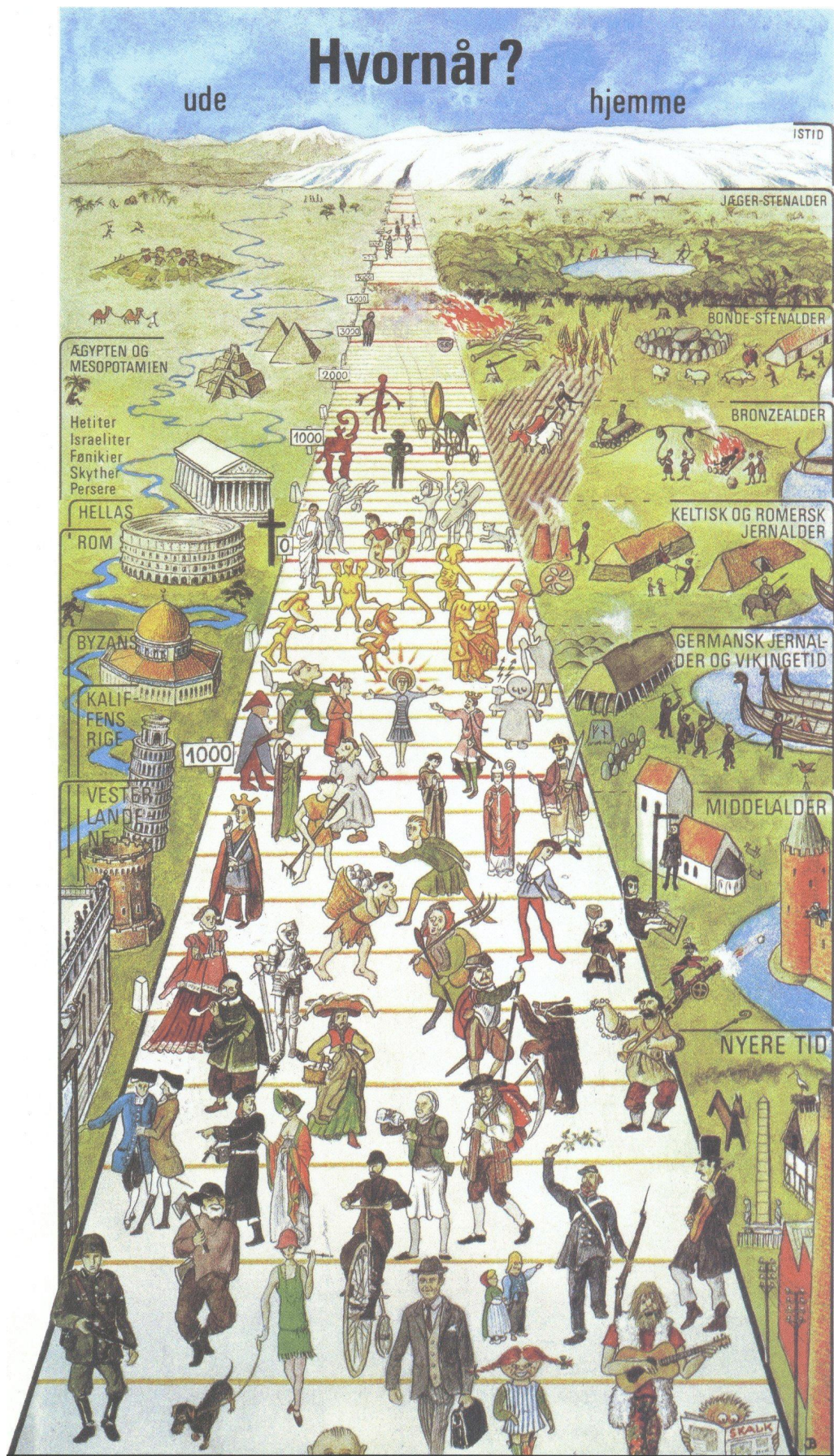
¹ Kulturarvsstyrelsen: Retningslinjer for udformning af rapport til bygherre/anlægsmyndighed

32. Rådmandshus – bebyggelse fra yngre vikingetid og ældre middelalder på Viborg Vestermark. Mikkel Kiildsen. 2009.
33. Højlund Spangsdal I – landsby fra yngre jernalder. Sanne Boddum. 2009.
34. Rugballegård – brandgrave og boplads fra førromersk jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.
35. Kokær Høj – bebyggelse fra jernalder. Mikkel Kiildsen. 2009.
36. Birgittelyst – boplads og aktivitetsområde fra yngre bronzealder og førromersk jernalder samt vejforløb fra historisk tid. Jakob Westermann og Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
37. Ørum Industrivej – boplads fra yngre bronzealder og førromersk jernalder. Elin Vanting. 2009.
38. Mølgård, Resen – boplads fra førromersk jernalder. Martin Mikkelsen, Mikkel Kiildsen, Kamilla F. Terkildsen. 2009.
39. Iller – en bebyggelse fra yngre jernalder. Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
40. Toftumvej, Mønsted. Jættestuetomt fra yngre stenalder samt boplads fra romersk jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen. 2009.
41. Hulbækvej 31 – boplads og grave fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.
42. Hørup – bebyggelsesspor fra ældre og yngre jernalder. Mikkel Kiildsen & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
43. Tindbæk Hestehave – en boplads fra yngre stenalder samt en boplads og en urnegrav fra yngre jernalder. Sanne Boddum. 2010.
44. Møllegård, Klejtrup – boplads fra sen yngre stenalder og bronzealder. Sanne Boddum. 2010.
45. Neder Hallum, Ravnstrup – bebyggelse og aktivitetsspor fra germansk jernalder og vikingetid. Mette Klingenberg. 2010.
46. Løgstrup Nord – bebyggelse fra yngre stenalder til førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. 2010.
47. Haugårdvej 17 – en bebyggelse fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen. 2010.
48. Ørndrup Vest – aktivitetsspor fra yngre stenalder og bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Sanne Boddum. 2010.
49. Skals Nord – en bebyggelse fra yngre bronzealder og/eller tidlig førromersk jernalder. Lars Agersnap Larsen. 2010.
50. Hestdalvej, Viborg Vestermark – bebyggelse fra yngre vikingetid og ældre middelalder. Mikkel Kiildsen. 2011.
51. Hjarbækvej – en lille samlingsplads fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen. 2011.
52. Tapdrup Vest – bebyggelse og aktivitetsområde fra ældre jernalder samt overpløjet gravhøj fra yngre stenalder. Mikkel Kiildsen 2011.
53. Troelstrup – bebyggelse fra ældre jernalder. Mikkel Kiildsen 2011.
54. Duehøj Syd – boplads og begravelser fra bronzealderen. Martin Mikkelsen 2011.
55. Toftum – boplads fra ældre jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen
56. Hvolris Skovbakke, Hvolris Jernalderlandsby. Martin Mikkelsen
57. Låstrup Bakken – boplads fra yngre bronzealder. Bente Grundvad, Sidsel Wåhlin, Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen.
58. Kragssøgård - boplads fra yngre bronzealder. Martin Mikkelsen 2011.
59. Liseborg Høje II - Små treskibede huse fra y. stenalder. Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen 2011.
60. Korsbakken og Havhus - bebyggelse fra yngre romersk - ældre germansk jernalder Bente Grundvad Nielsen og Kamilla Fiedler Terkildsen 2011.
61. Domdalsgård - gravplads fra ældre romersk jernalder, - landsby fra ældre og yngre germansk jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen og Sanne Boddum. 2011.
62. Bygdalgård – bebyggelse fra yngre stenalder til slutningen af bronzealderen. Mikkel Kiildsen & Sidsel Wåhlin 2012.
63. Kærgård, Daughjerg. En landsby med tekstilproduktion fra yngre jernalder. Mette Klingenberg og Kamilla Fiedler Terkildsen. 2012.
64. Spangsdal II – Boplads fra yngre bronzealder og/eller ældre jernalder. Sanne Boddum. 2012.
65. Abildal. En boplads fra sen yngre stenalder, samt brandgrave fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen. Under udarbejdelse.
66. Mammen Søndervang – bebyggelse og aktivitetsområde fra yngre bronzealder. Mikkel Kiildsen. 2012.
67. Kvorning 9a – boplads fra yngre bronzealder – gravplads og bebyggelse fra yngre romersk jernalder. Sanne Boddum. 2012.
68. Hulbæltet ved Liseborg - nye resultater. 2012.
69. Selli Ager, Aidt. En urnegrav med ringgrøft fra sen førromersk jernalder og en gravplads fra ældre vikingetid.
70. Aalestrup. - To bebyggelser fra førromersk jernalder

71. Rishøjen - bebyggelse fra yngre stenalder og bebyggelse og gravplads fra yngre bronzealder/ældre førromersk jernalder samt tre grave i én, måske fra yngre jernalder

Gengivet med tilladelse fra tidsskriftet SKALK